

MÓSER ZOLTÁN
**Angyalokra és apostolokra
 gondolva, Dsidára emlékezve**

„...mi forgó zsebtükörként
 vigyázzuk, merről jó a villanás
 s egymásra tükrözgetjük az örök fényt.
 Mi lesz, ha tükröd, mely fényért eped,
 holnapra megvakul és elreped?”

(Tükör előtt)

Száz éve született Dsida Jenő, harminckét éves korában elhunyt halk szavú erdélyi költőnk. A házsongárdi temetőben, egy domboldalban ágyazott kriptában nyugszik, melynek homlokzatán az általa írott sírvers olvasható:

*Megtettem mindent, amit megtehettem
 Kinek tartoztam, mindent megfizettem,
 Elengedem mindenki tartozását,
 Felejtsd el arcom romló földi mást.*

Jékely Zoltán, hűséges barátja így jellemezte költészetét: „Dsida Jenő lelkivilága zsúfolt díszítésű, örökégős, cifra sírkamrás velencei barokk templomocskához hasonlatos, melynek zsongó csendjébe a harangszó szinte belehal. Úgy tele volt belső csodáival, hogy alig látta maga körül a való világot. Ezt a zsúfolt belsőt azonban szívesen mutogatta, szívesen s diadalittasan hordozta meg a kinti való előtt, kérkedő áradozással. Törékeny testű lények öndíszítő módszere, kicsi virágok nagy illatozása: ez a Dsida Jenő kedves, emberi magamutogatása.”

*

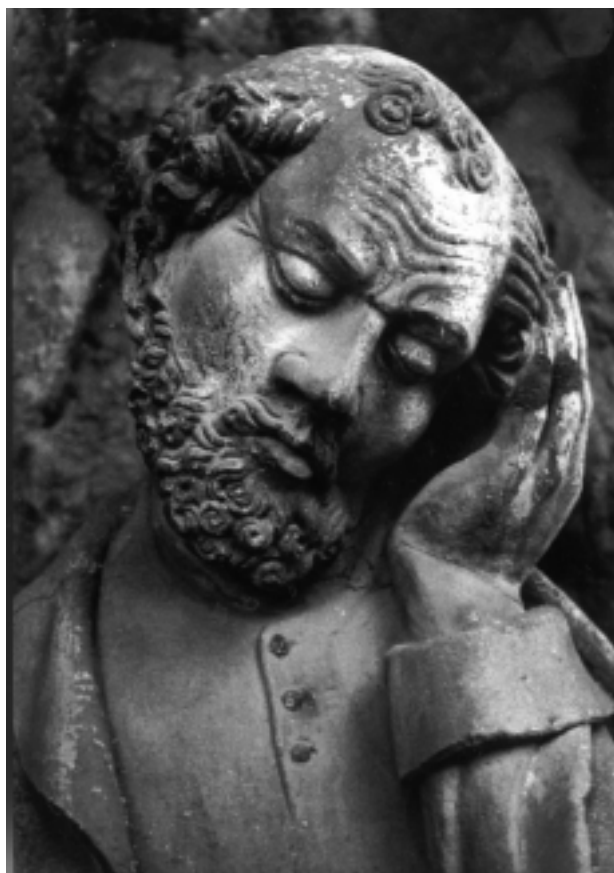
Lackfi János költészet napi számadásában arról szólt, hogy ő az olyan költészetet kedveli, amely él: „amelyik együtt lélegzik a léttel, a tárgyi, anyagi, szellemi valósággal. Valóság *Magritte* és *Sherlock Holmes* pipája, *Tosztj Leó* csizmája, *Jack London* kutyája, *József Attila* fejszéje és karója, *Kassák* szamovárja, *Dsida Jenő* báránykái és így tovább.” Azért idéztem ezeket a sorokat, mert nekem Dsidáról szinte mindig az angyalok jutnak eszembe:

*Éjjel a szobámban
 Angyalok motoztak
 és takaróm alatt
 meg-megcsiklandoztak.*

*

*Bennem van mindennek a mennyországa,
 Aminek temetője lett az élet,
 Bennem jár az angyal a harsonával,
 És hirdeti az örök üdvösséget.*

*

*Egy kis angyal, egy kis téli tücsök
 Trilláz, hogy újra kezdődjék az élet.*

*

*Ha van igazság, hallania kell
 Most mindent, ami lelket fölemel.*

*Madarak ezerhangú kórusát
 A tavaszodó mennyországon át.*

*Beethovent, amint maga dirigál
 S zenekarában ezer angyal áll.*

*

*Kilenc óra.
 Nagymessze szól:
 Takarodó.
 Túl a világon és az éjszakán
 Egy vidám angyal fújja valahol
 Századokon, évezredekén át
 A trombitát.
 Gülába igazodnak fegyverek.
 Imára kulcsolódnak a kezek.
 Háborúság után
 Egy csendes éjt az Isten mégis ad.*

*

*Néha szólok neked: maradj velem,
 Te vagy a Csend, –
 S a Béke nyitját nálad meglelem.*

*Te vagy az Isten rámhulló kegyelme,
Egy angyal, aki meg-meglátogat
S hoz nekem színeket és álmokat.*

*

*Angyal-ének, csillagfény, pásztorok
S induló végtelen karácsonyok,
Vad világban végtelen örömök
Lobognak, zengnek – mégis köd a köd.
S mindez olyan nyomorún emberi
S még az angyalok Jóakarata,
Még az is emberi és mostoha.*

*

*Nem kérem, hogy virágid fõmre fonjad,
Csak mosolyogj ó, csak tovább ne menj,
Mert nagy, bús kedvem szürke verssé fonnyad:
Angyal nélkül mit érhet még a menny?!*

S mit ér a megváltás gondolata nélkül a föld, mit az élet? Azért kérdezem ezt, mert van egy nap és egy hely, ahol Dsida kapcsán nem az angyalokra gondolkok, hanem az apostolokra: ez a hely Székelykocsárd, és az a nap nagycsütörtök. A múlt hónapban éppen nagypénteken indultam Kolozsvárról hazafelé, és az a vonat, amelyre felszálltam, Marosvásárhelyről jött, s ahogy ma mondják, Székelykocsárdon át „közlekedett”. Eszembe jutott az a hajnal, amit átszállásra vár-

va, éjjel, a hideg, vegyszerszagú és üres váróteremben töltöttem el évekkel ezelőtt. Tudjuk, az a vonat, amelyre Dzsida egy nagycsütörtökön várakozott, órákat késett. A költőnek szívébe lopakodott az a félelem, amely kétezer évvel ezelőtt Jézust is hatalmába kerítette azon a csütörtökön:

*„a sűrű füst, mint roppant denevérszárny,
legyintett arcul. Tompa borzalom
fogott el, mély állati félelem.
Körülnéztem: szerettem volna néhány
szót váltani jó, meghitt emberekkel,
de nyirkos éj volt és hideg sötét volt,
Péter aludt, János aludt, Jakab aludt,
Máté aludt és mind aludtak...”*

Az alvó Péterrel nemrégem találkoztam, amikor Nürnbergben, az egyik középkori katedrális oldalán található, a Getszemáni kertben alvó apostolokat és az imádkozó Jézust bemutató szoborcsoportot fényképeztem. Péter (és a többiek) képét odaképzelttem a kocsárdi váróterembe, ahol annak idején „kövér csöppek indultak” a költő homlokáról s végigcsurogtak gyűrött arcán. Úgy, mint annak idején Jézusnak.

Mindez azért is idéződőtt fel bennem abban a fél órában – amíg vártam a vonatra –, mert nagypéntek volt. Legszívesebben Kocsárdra mentem volna, de nekem hazafelé kellett indulnom, hiszen jött a húsvét, és itthon vártak.

